

faciam quia me interducentes
bignatus est solari. **N**ec dicēs
de lectulo prout potuit surrexit
videntibus monialibz q̄ ei sedu
le mīstrabāt. locum aū fenestā
aui mīstrabat digito demonstra
uit. et ait. **V**ic coram nobis om
nibus que astamus tibus no
ctibz lucidissimi splendoris glo
bus apparuit. et per maximū no
ctis spatium immobilis perdura
uit. **Q**ui ego nescio quid rīdēs
presagiū futuri mīme dubitavi.
Nec mora cum valedicto omni
bus recessissem audiui nō mul
to post. beatā mulierem ab hoc
seculo ad dñm tñsmigrasse. glo
bumqz lucidissimū. ignis eius
tñstū precessisse. quo forz cla
ritate sydereā ilico mīstrā. **S**it
ergo prelati apū fidelīū semp
ī medio parat⁹ om̄ibus. et tunc
vnusquisqz se esse primū cupit.
et vide q̄ apte textus p̄sequitur.

Quod bon⁹ subditus nō tñ bonum
opat in p̄tia p̄lati. **Capitulum xi.**

Et in officio illi⁹ ones se
conspici gaudet. **Q**uid
mīz. **B**onus subditus
et fidelis xpo dño oīm non fuit
ad oculum. s̄ tāto libentius et g
aus qd bonū ē opat. quo prela
tū semp p̄ntem respicit. et memi

nit ogaudēte. **I**n libro iudith
sya et libij dixerūt oloferm. **D**e
mi nobis pacificus dñs et vtre
fuitio nōo fuit placuerit tibi.
Nichil enī gūius q̄ fuit ingra
tis. et iportunū semp insistere do
minū ficienti. **O**lim nemroth
robustus venator exercere tyā
nidē ichoauit. et in perditis si
ne lege hōibz pseuemit isania.
Rūc aut in lege xpi. lege inq̄
gae et clemēcie crudelitas finē
accepisse debeat. et ecce q̄uma
cio pullulat q̄ vīq̄ ante. eoqz
p̄culch⁹. quo magis grassatur
intus. **S**euū enī vuln⁹ ī sca
pul⁹. sed intolēabiliter viscēā do
lent. **N**ec sine vite p̄culo vulne
ra patiūt. **S**ic in secularibz qdē
p̄secutio dum p̄petitur. s̄ ī clau
stralibz sine vite dispēdio. et gra
ui iactūā virtutum. nō exercet
tyānidis vīllo modo. **E**t vide q̄re;
secularis q̄s patit a maiore et
aiz voluerit locum mutat. **C**lau
stral⁹ vero per prelatū passus ī
luriā. fugere nequaq̄ p̄t. s̄ qua
si obicē oportz sustinere ī ostio.
semp emulū habere p̄ntem. nec
restat aliud. nisi solū deū iuoca
re precibz adiutorē. **S**z heu nō
oīm posse. nec omīū virtus hec.
Mole gūaminū suffocata tenēt.
cū necesse est nō deerit q̄ manū
porrigat pius cast⁹. succurret

angeli ⁊ p̄tegēt ⁊ sancti eius;
Noui secreta⁹ canonicū in or
 dine regulatū q̄ assidue oracōni
 bus et meditacōibz dedit ⁊ et or
 bimis sui scrupulosissim⁹ obser
 uator. vix poterat prelato s su
 os erga se aliq̄tenus mitigare;
Cōtra obsequiosus in oibz ⁊ deuo
 tus temptabat in bono euicere
 maliciā sed nō poterat. Despere
 ergo q̄dam sup id qd ferre non
 poterat lacrimas tribulat⁹ ama
 rissimas fudit ad exorādos san
 ctos martires q̄ dies solemnis
 instabat martirij scz sociorūq;
 eius. vt eoz mereret solari pre
 ciis et iuuari. **N**ec morā ubi
 post lōgas vigiliās intrauit cu
 biulū. et vix somno leuissio re
 leuatus. audiuit choros āgeloz
 cācandū in sublimi. Gaudēt in
 cel aie scōrū. qui cristi vestigia
 sūt secuti. et q̄a pro eius amore
 sangnē suū fuderūt. ideo aūz ca
 sto regnāt ieternū. Dixit aut
 michi. q̄ descēsus notulaz in ip
 so cantu. q̄s gallice aualees dici
 mus. tātē melodie et tātē dulce
 dīnis exitebāt q̄ n̄ deus aliter
 ordinasset. fere eius aīaz extra
 corp⁹ sine reditu capuissent. **A**t
 q̄niā illo in tempore quissima i
 firmitate detentus erat. in sola
 delectacione ip̄ius cant⁹ et cor
 pore ⁊ spiritu ita integre sospi

tat⁹ est. vt vix eū postea vlla p
 turbatio q̄ntūcūq; maḡ ledere
 potuisset. **S**is ergo sedulus er
 ga q̄lēcūq; prelātū. ⁊ maxime si
 bon⁹ est. vt i officio suo aspici te
 gaudeas. si tñ recto aīmo sente
 ris ⁊ gaudeat.

Qz subditi orent pro vita pre
 latoz. Capitulū. xii.

Qum aut rex p̄cedit vnū
 ē totū agmē et circa eū
 globatur angitq; eū ac
 p̄tegīt. **I**n hijs notat q̄ solli
 tos esse oporteat s̄bditos erga
 p̄latoz. vt foris ad negotia p̄ce
 dēt cū opassiōe ⁊ motu corbis
 et si nō corporis comitēnt ⁊ in
 omni necessitate ductis cum
 p̄reabz tueantur. **S**ic dauid et
 iudas ceterosq; reges duces ac
 iudices israhel p̄liātes bella
 populi. sacerdotes domini lacri
 mis et oracōibz adiuvabant.
Sic moyses sacerdotū personā
 gerens p̄ncipes populi dei pug
 nantes cōtra amalech in eleua
 cione manūū protegebat. **S**ic
 machabeus principatū suscep
 pit populi et adiuvabant cum
 fratres sui. **R**efertur de nobi
 lissimo quodam comite campa
 nie qui in remotis orbis parti
 bus recessurus vitum quēdam
 pauperē ⁊ lāgudum atq; deuo
 tum quē diu elemosinis paueāt

suppliciter exorauit ut pro se cotidie rogaretur dominum ut eum sanum et sine periculo eundem duceret. reduceret et redeuntem. Cui pauper sine diligenter inquit sustentatione corporis orare non possum aut si me ex animus cerebro corde debilis et viciis penitus destituit. **N**ox comes duobus dispensatoribus quos in custodia sue domus relinquerat precepit dicens languidi istum cibis et omnibus necessariis corporis diligentissime procurate quod illi promiserunt se facuros. et sic comes perfectus est et primum quidem per dies xv. dispensatores illius pauperis recordati ei necessaria ministrauerunt. deinde minus ac minus ad ultimum pene ei obliti sunt. **Q**uid plura? Neglectus pauper orare cessauit. Comes autem in via non modice tabulatus post mortem multam ad patriam est reuersus. **N**ec mora pauperis recordatus querit an viuus sit an defunctus quem adhuc viuum intelligens visitauit dicens. **N**octurnum inquit te putabam cassime secundum solitum orationum tuarum suffragia non exptus. **E**xceptis enim quindecim diebus aut non multo plus postquam iter arripui usque in diem qua ad patriam sum reuersus nunquam michi tabulationes et angustie defuerunt. **N**ox pauper obortus lacrimis dixit. **Q**uoniam tua

beneficia cessauerunt a me adiutorium dei mei cessauit a te. **E**t comes postea orum oblitus quia inquit in te beneficia mea defuerunt. **C**ui pauper. **R**ecedens ait hinc duobus de mus tue dispensatoribus precepisti ut me debilem in omnibus necessariis procurarent. quod pauper plus quam diebus quindecim impleuerunt. ego autem viciis destitutus pro te orare non potui. stupefactus ergo comes dictos dispensatores precepit aduocare eis commissa omnibus dixit. **D**ictis fuerant nequiores quam contra preceptum meum nequissime hominibus meis pepercistis et pauperem hunc quem patro nui salutis et pacis mee frequenter expertus fueram non pauistis. **E**t nunc frustratus orationum eius suffragiis pericula et tribulationes inueni quales nunquam antea in vita me sustinui. quas quidem ut certus sum euitasssem. si pauperis suffragium habuisssem. **N**ox ergo reos periculorum meorum hominibus omnibus pro uo et exules a terra mea posuit. **D**epulsi ergo a terra campanie exules per terram exstiterunt. **I**nde per interuentum nobilium in conspectu principis sunt admissi. **Q**uibus ille dixit. **N**ullam prorsus aliam gratiam vobis exhibeo nisi quam vobis dominus papa veritate narrata dare consuevit. **Q**uod mor

illi cū inſperato gaudio iter rapi
entes cum litteris ſecretum co
mitis continentibus quia eos
nō exheredare ſp̄o pro culpis rep
are volebat. ad ſummum ponti
ficem peruenierunt. cui narrata
aduentus ſui cauſa. litteras pa
pe in hanc ſententiā reuolūt
comiti. q̄ quilibet nūmum au
reum ſolueret comiti. et ſic ad
epta grāciam facultatibus redde
rentur. **T**unc comes inquit. la
titudinem nummi et ſpiſſitudi
nem ab ore pontificis volo ſare
et ſic vos ad grāciā quā manda
uit admittam. **D**enuo ergo re
uerſi ſatellites domino pape reſ
poſitionem comitis oſtenderūt.
Hoc papa cōſcius quid reſpon
deret reſcripſit comiti. nūmum
aureum debere habere ſc̄dm la
titudinem terre et ſpiſſitudinē
eius extendi vſq; ad alacitudinē
celi. eo q̄ oratio iuſti qua comi
tem fruſtrauerunt celos pene
tret et virtus eius corroboret
vniūſa. **A**d hoc mādatū comes
ſatellitib; ait. **V**idete miſerrimi
q̄d michi dominus papa reſcri
bit. **H**unc nūmū aureum exſol
uere quis ſufficiet. **V**idete q̄nta
vos pena dignos exiſtimet qui
vos debitores tante ſoluciois
addixit quam nec tot⁹ mund⁹
ſoluere preualeret. **H**inc ergo

tercio redeatis ad papam et lit
teras abſolucōis veſtre q̄ in me
peccaſtis enormiter apportate
et ſic remis ſufficienter exactis
liberi ad ppria redeatis. **S**ic i
clitus comes ille et i ſuis q̄d de
liquere puniuit et alijs p̄ ſt ſu
tatis dignā oracionis fiduciam
dereliquit. **D**iſcant ergo ap̄es
fidelīū ſubditi p̄latū ſuū foris
ad negocia p̄cedētem i ab⁹ tue
ri et cordy compaſſione inuare.

**Q̄z ſubditi non p̄turbent otem
placōez p̄latoz. Capi. xliij.**

In qua alam regis tñh
ens iuxta deſtruxerit
nō effugiet agmen ſup
ple quin vindicent. **A**lam contē
placionem vel ſp̄ualem vitā in
telligo. **H**anc ſi quis ſubditoz
in prelato non debita vel indif
creta fatigacōne turbauerit. ali
orū debet indignacionem ſuiſ
ſimā experiri. **U**nde non incō
grue ſpiritus ſanctus in cāticis
ammonet dicens. **A**diuro vos
filie **I**heruſalem p̄ capreas cer
uoſq; campozum ne ſuſcitetis
neq; euigilare faciatis dilectā.
donec ipſa velit. **E**t de minimus ip
ſe caſt⁹ p̄mittue eccl̄e p̄lati
ad cōſolacōez dixit. **I**n mundo
p̄ſſuā habebitis i me aut pacē.

hāc ī prelato foueas hāc exop
tes q̄a ī pace eius erit par tua.
Cui caput ī hūmū cet̄a membra
dolent. Unū de prelatis vidim⁹
quē malo suo a vita cōtemplatā
a suis subditis nouimus suscita
tur. Abbas s̄a mathie mona
sterij treuer̄s vix nobis et stie
pis regie p̄cem f̄cem duces il
lustres habuit. Hic ab adolescē
cia ī omī puritate īnocēcie et cō
templatōne vite fūcāt educat⁹.
Elect⁹ ergo a suis omib⁹ ī abba
tem ānis plurib⁹ a deo deditus
fuit actibus spūalibus et mōstī
as ordīs disciplinis ut cum dif
ficultate non modica nisi maiori
bus vrgentib⁹ caus ab ambitu
claustrī poterat euocari. Quod
vidit et iudicī dyabolus et suos
officiatos hostiliter īstigauit.
vt q̄h ī portunis īpulsi b⁹ abba
tem ab īpo secreto vite celestis
deturbarent. Quod ille q̄dem ī
p̄mis ḡuit pertulit. h̄ paulatī
exterioris vite delectamentis il
lectus totas tādē terrenis acti
b⁹ man⁹ debet. Ipse tū adhuc
honestate seruata et spūales di
ligit et v̄tutis dec⁹ in alijs bene
dicit. Quod vtiq⁹ et si bonum in
alijs est meli⁹ tamen et optimū
sibi et suis tā ī t̄palib⁹ q̄ ī spi
ritualib⁹ exsistat si ḡnois vi
te p̄mordia tenuisset et hoc qui

dem qui sedebat in trono cōtra
ephefiōrū ep̄m habuit. q̄ p̄mā
fidem irē tam fecerāt et p̄ma op̄a
dereliquit. Quāob̄re p̄ma ope
ra facere hētat. Alioquin se ci
torventurū et candelab⁹ ei⁹ amo
uere minat. Porro si r̄num est
necessariū et optiāz partem q̄s
cōtemplat⁹ elegit. nūq̄ tū p̄
aiatē deo vacantib⁹ sibi et suos
obseruantib⁹ pedes regi famili
aris necessitas auferet. quīym
mo per sepe respexim⁹ sub spe
cie x̄nanciū p̄spera q̄ h̄ij ī auz
tib⁹ et h̄ij ī equis curias princi
pum frequētantes īfinitas et pi
as inaniter dissiparūt et nichil
seu⁹ p̄ter peccata et amarissi
maz remotionum stimulos re
portarūt. In plato ergo alam
cōtemplatōnis non destruas ne
et si hic fugias agmē apū. ange
lorum agmina ad vindictāz p̄
iniuria summi p̄cipis non eua
das.

Qz plat⁹ subditis viāz exem
plaris vite oñdat. Ca. xiiij.

Ignaturo agmine nul
le ep̄re de domibus au
dēt nisi rex p̄mo fuerit
egress⁹ et volatus sui v̄ndicau
rit p̄cipatū. Unī ī libro iesue
sacerdotes q̄ portabāt archam
dñi p̄cedebant. Tobias etiā

familiā precedebat. Et dñs de
scribis et phariseis dicit q̄ ipo
nūt hūens hoīm onera guā et
impōibilia digito autē suo nō
lūt ea mouere. Qui sūt limites
domus apū n̄ termini mōstice
regule. quā vnusq̄sq; in sua vo
cācōne p̄fessus ē q̄s patres no
stra singuli statuerūt. Vos exi
te. illos p̄tergredi nullus aude
at subditoꝝ. vt scilic; p se supe
rogācōnis regulas ordiāre pre
sumat. nisi p̄mo p̄latū vident
arctioris et altioris vie v̄ndica
re volat. Non ē enī discipulus
sup̄ magistrū nec seruus maior
dño suo. Maiorū est regulas po
nere. ordinare statuta. Minorū
vero ac subditoꝝ est s̄m regulā
viuere et statuta seruare. Nulli
tñ maiorū lic; graue aliqd atq;
difficile p se qd stabilimētū ob
tineat ordiāre nisi p cōsensū sub
ditoꝝ q̄ ad alia nō tenētur nec
obligati possūt in aliq̄ nisi ad
illa que ouerthomis tempore sta
tuta p regulas iuenerunt. Ma
iorū tamē est si quid minus sit
et statutū est in obseruācia regu
larū superogācōnis opa facere
in se paus sup̄plere qd parū ē. et
sic ad melius subditos prouoca
re. Minorū quosdā et in claustris
vidimus et in seculo experti su
mus. Dilectū valde sociū i sco

lis habui coeuū fere et ppe pari
liū studioꝝ. hic a puero vsq; ad
finē vite a mulierib; icōmixtus
oīno semp fuit. In adolescēcia
sacerdos fact⁹ i brabācie p̄tibus
suscepit regimē aīatū q̄bus tā
diligētī tā sincerā cura p̄fuit.
vt q̄s i bono vincere amonicio
ne non potuit multimodis p̄uo
care studebat exemplis. Alijs co
medētib; ieiun⁹ ipse manebat.
alijs dormiētib; manebat isom
nis atq; alijs itentis ad aleas
ipse orācōnibus inuambabat.
Quicqd in vsus suos deputatū
est cōmune pauperib; faciebat.
Si quam ex ouib; aberrare vide
bat. impetune et oportune ad
reuocandū istabat. hec foris pre
ter illa que itāseius maiora la
tebant. talib; actibus ferme vi
ginti ānis cunctis imitand⁹ emi
ant. Cū altissimo placuit tali
fine defunctus est. Febre acutis
sima per aliquot dies labora
uit. Et ecce vbi sacramentis sa
lutaribus premunitus et atte
nuato spiritu animam felicem
emisit mox sine vllō intersticio
choruscato tāta luminis resplē
duit. vt per vnā leucam cir
cumquaq; et eo amplius quasi
dies esset clarissima i lucem se
bulam noctis t̄nebre vertere
tur. Quid mir⁹. Illum recedere

sine luce non deuit q̄ multis il-
lustratis exemplo altioris vite
volatus felicit̄ v̄dicauit. **F**acta
est i morte b̄viti dicta chorus
cacio lucis diffusa p̄ patriā pri-
ma hora noctis adhuc vigilan-
tibz plurimis et ipsū lumē emi-
sum multa milia hoīm vndeāz
viderūt q̄ ad maioris et ḡciōis
agniciōis et veritatis lucē in visio-
ne tāta miraculi p̄stiterūt. **S**ūis
ergo ille p̄lat⁹ q̄ subditis suis
viam vite exemplaris ostēdent
et volat⁹ altioris exercitij v̄ndi-
cauerat p̄cipatū.

¶ Qz p̄lat⁹ subditoz opa īspi-
ciat et eos exhortacōne et quādo
qz etiā manibz adiuvāt. **C**api-
tulum. xv.

Reliquo tpe i labore est
aiz apibz ipse aut ope-
rantes circū et solus i
munis ē ab ope. **P**aulus tamē
supplebat que sibi deerāt et hijs
qui se cum erāt p̄p̄is manibz la-
borando. hoc tñ nō ex necessita-
te sed ex gr̄a faciebat. **S**uffecit
set enim labor ei⁹ quē habebat
in studio predicacōis et sollici-
tudine ōnium ecclesiaz. non enī
fm discretissimū beat⁹ **A**ugu-
stinū putand⁹ est ociosus q̄z
bū dei studet. ita nec ille q̄ p̄est
i sollicitudinē. **N**os aut q̄s opoz
tē esse subiectos. ex ocij p̄iulo

corporis labor iābit vt i labore
manuū. cor d̄ aut ut psalleret
legere. vel vtrūqz t̄pibz constitu-
tis. **H**is ergo vt actius instēt
sollicitudinē adhibenda ē exhor-
tatio p̄latoz q̄nqz. et si locus ē
man⁹ corporis adhibenda ne one-
ra ḡuia et ip̄ortabilia subditis vi-
deant imponere. digito aut suo
nolūt ea mouere. **N**ō modern⁹
nēi t̄pis ille poeta i p̄sona alex-
andra dixisse legīt. **S**i qñ dix-
ero forti⁹ p̄ciōi sed i arma ve-
ni p̄cedere misus. **T**ū demū so-
cios sū dign⁹ habere seq̄ces.

¶ Regim⁹ in libro contra acti-
uēnicos beatissimū **A**ugustinū
p̄p̄is manibz laborando q̄nqz
discipulos ad opa p̄uocasse et ex-
emplū tñ posteris reliquisse.

¶ Audiui et vidi de illo v̄neabili
et deo digno m̄grō **V**altero de
m̄gmo tornacē f̄ episcopo ḡrix
v̄m̄qz ociosus dum domi sedens
vivēt apparebat. Aut enim me-
ditabāt a legebat a cōfessioibz
audiēdis a causis discernēdis i-
tēt. **L**ites hoīm dirimebat. **N**o-
tū si aliq̄ exerceat tederet p̄ci-
is maibz laborābat. **T**ū ergo ē
p̄late diligēt īspicere subditos
videre opa. singulos exhortari.

¶ Qz p̄lat⁹ inocēcie sue custodes
fideles sēp seā subditos hiat.

Quia eū satellites quidam
sunt: assidui custodes au-
toritatis eius. Solum
enī ubique; sic nō decet esse pla-
tus; nec sine testimonio quicquid age-
re: ne cū ioseph; et si in oēs scāda-
lū ifamie patiat. Habeat autē
seu nō sicut robō iuuenes per quos
perdidit iherusalem: nec segnes
nec muliebres ut ysaie et ideo
occisus ē: sed seniores et probatio-
res sicut dauid et robustiores si-
cut salomō: quod lectū suū abiebat
propter tiores nocturnos. Tio-
res et tremores nocturni ubique;
tenebre ubique; insidie latet. Te-
nebre sunt et ideo laqus spargit.
Vir secerni potest amicus ab imi-
co. Quid mirum? dauid dicit in
persona casti. Qui edebat panē
meū magnificauit super me supplan-
tationem. Si ergo in viādi hoc
factū est: in ardo quod fiet. De-
neābil heinricus sub nostro tem-
pore canonicus regularis in urbe
blefensi in monasterio sancte marie
de burgomedio cū diu pacifus
studuisset in abbate licet iuit ab
omnibus et elatus et erat in eodē monas-
terio ut a quibusdam audiui vici-
ginti secundum seculū sapientes et pro-
uidi: sed minus quod decebat religio-
si et casti. Aggressus ergo primum
eos blādis et rationabilibus verbis
hortabatur eos ad regulā suā dā-

et ad honestate; vite et ut tene-
ret in moribus disciplinā; sed cū per
hec nichil prorsus se proficere cre-
deret nec litibus ullis; et cū dissipare
et rationā curā adiret cū vie san-
cti optine non erat: quod ideo summi prō-
ficias munit auctoritate rediret
et cū eos aliter flectere non pos-
set de facili rigore usus ē pasto-
rali. Quod ut viderūt sui et nulla
tenere posse contra stimulū calci-
trare nequiter humiliātes se colla re-
gule subdiderūt: vestitiū cibū et
potū largius quam antea ministrabat
omnibus; sed in claustro eos quete sedē et
secundum ordinē vite appellabat. Hic
sicut legimus de augusto: cū cōsaz
erat et nullū de hijs quod religiosi
non erat ministrare in aliquo officio
obediēcie ut ē cōleatū per regem
quācūque permittebat: sed si quos bone cō-
science offidebat illi officia comit-
tebat. Hoc ut viderūt alij fin-
gerūt se per tempus religiosos et in hypo-
cristi nequiter ambulātes abbati se
quasi familiarissimos coniunxerūt.
Qui ut vir pius et bonus oīa tole-
ras oīa credēs eis liberioris vi-
te freno laxauit: quibus illi intem-
perabiliter sūt abusi ut vigi-
tatio parum malicia cōueirent et
tres viros sceleratissimos et al-
dos conducebant et eos in mortem
sancti vici per pecuniam amia-
ret. Qui quidam vespere abbati

extm opidū et ad negocia ppe
ranti. sicut ordinauerūt. obuia
uerūt. salutem ac predicatē
eis salutis viam extractis ēhb
eum crudeliter occiderūt. Rob
to autem tūc socio ei⁹ cuius sup
mencionem fecimus euadete. Cor
pus occisi ad monasteriū ē dela
tū et in ecclesia collocatū. Et vi
de lector qd actū sit et pbatum.
Statim enī vbi sequēti die ad
sepulturam occisi de locis vbi ex
tra manebāt rei criminis eccle
siā intrauerūt. ecce rex sangui
nis frater sui abel de terra qsi
vindictam clamans pvulneca q
a loco occasionis ficta remāseāt
habūdantissimo sanguinis im
petu manauerūt. Et hoc alias
frequēter audiui⁹ factū esse.
Qd vbi vici fratres et filij cū po
pulis astantibz insperēt. dirū
ciulatur. leuauerūt cū lacrimis.
Quid plura. sepulto martire ut
audacter dicam⁹ vbi ad electio
nem ventum est rei qdam ut ma
liciā suam palliaret. boni autē
ut imitatorē haberent dictū ro
bertū vnāimīter elegerūt. Qui
statim eadem die profectus ad
papā acceptis lris ad philippū
regē et ad blesensem comitē lu
douiciū capi oēs q suspecti erāt
manu layca ptrauit. qz nō nē
liveritate salubriter cōtentes

carcerati ppetuo penitēciam ac
ceperūt. Alij vero a sacris ordi
nibz de ghati morte puniti sūt.
Sedeū vero ex eis qui i scelere
potissimi credebant manus ho
mīdas sibi. imponentes se
ipsos i carceribus suspēdīs v
alijs mortis generibz occiderūt.
Venerabilis robert⁹ abbas offi
cio derelicto cessit et cā pdictū
rotomagen. archiepiscopum
mauriciū vidim⁹ post ei⁹ mortē
qz ipe fratribz predicatoribz pa
trius ptps se adiūxit. ita eos
felici fine qcuīt. Scn⁹ ergo f. de
les custodes auctoritatis et inno
cēcie sue plat⁹ habeat. pqs dig
ne et iuuati possit et defendi.

**Qz prelati sedulus sit i cor
riendis et extirpandis vicijis.**
Capitulū. xvij.

Sunt et circa regem licti
res seu qui morte pūi
unt deliquētes. Certū
est qz mortis penā ecclesia nō
infligit. Quid autē i lictoribz
qui circa regem prelati sūt nisi
officiatos et prelatos vias agē
tes accipim⁹. Vñ vtiqz detracto
res et susurrōnes deo odibiles
inrepacone corapiūt. Nam se
cūdy apostolū vtili⁹ ē huiusmōi
tradere sathāe in ītentū carnis
vt spirit⁹ saluus fiat supple. qz

eternis tabulacōibz tabulati,
Modeāte tñ coragi vicia seneca
 docz dicēs. **E**sto viciozū fugax
 primitus ipse tuoz aliozū vero
 neq; scrutator curiosus neq; ac
 bus reprehēsor. **E**x vicio alteru
 us sapiēs coragit suum. **O**pti
 mū ē modeāte coragere tāquā
 si ipse cotidie peccēs. **O**biurga
 cōm semp aliqd pietatis admis
 ce. **O**diū semp peccādi nō metū
 facias. **H**oc optimū ē se q̄ maio
 rū vstigia si recte p̄cesserūt. **I**ta
 q; q̄ nēcū sit in mōsterijs vt
 p̄ores et seniores q̄q; q̄q; tñ ite
 est vt a supioribz iniūctū puero
 rū et adolescēciū dorso emineāt
 ne p dissoluōnes varias iualet
 cāt. **B**eat⁹ augustin⁹ in libro cō
 fessionū de seipō q̄q; dicēs re
 laxabant michi puero habene
 vltra t̄pamentū dissoluōnū va
 riaz. **P**robat q̄ si ex adipe iniq̄
 tas mea. **Q**ui⁹ exemplū i aglie
 pabus accidisse narrat. **I**n mo
 nasterio miga ordīs puer q̄daz
 nobil a parētibz tradit⁹ est dis
 ciplinis regulabz educābus. **Q**uā
 eāt decōr⁹ forma nature do
 mis et cōtra talē etatem mox ho
 norificēcia geaciusus. seniores
 maxime et q̄ officijs p̄ceiāt pue
 ro vltra q̄ nēcē eāt habenas li
 beras relaxabant. **P**roor aut q̄
 conuētū sub abbate regebat dis

creiori regimine nec iph p̄cepta
 me nature i tali etate credendū
 putabat. **Q**uā vt dicit phus pue
 ri nō tñ monēdi sūt sed etiā ac
 tādī v̄bis aggressusq; ē iā ali
 quātulū isolescētē puez vrb
 iterdū et v̄bere ab illicitis refre
 nare. **Q**ui puer ad cōnem infor
 macōnē boni q̄ si mollis cēra p̄a
 oris correptionē accipiens i ado
 lescente; sc̄m et f̄ctū creuit. et
 circa viginti annos etate finita
 mortuus p̄ori apparuit dicens.
Tue correctōi ḡdas ago p̄or q̄
 meū tua p̄uidēcia id egisti. ne
 isolēcia puerili paulatī defluerē
 et tādē plaberet in damnāda.
Nec vt dixit b̄a aīa tāto splē
 dore resplēduit vt vix ille cō ag
 lus remaneret q̄ ab illo li mine
 expers fuit. **S**imili p̄pe mō vt
 audiui⁹ a fr̄e ordīs p̄dicatore.
Cū in theutoie pabz circa anū
 dñi. **M**ccc. xlii. adolescēs q̄dā
 nobil cū in lubricitate corporis
 excessisset a sembz canonicis et
 decano ab ingressu ecclesie arta
 tus ē. **I**f̄ra septa mōsterij quasi
 pro agēda penitēcia i loco ad
 hoc deputato reclusus. **Q**ui hu
 militer valde suscipiēs flagella
 bat intē a decano et grauibus
 conuicijs culpabat. **E**o aut ab
 huc i penitēcia existente cōti
 git cū a cōcanoico suo inoētē

de nocte et latente occidi. Una ergo nocte ex canonicis sancto viro pro matutinis oratione supplicat et secreto vidit subito totam ecclesiam illustrari et apparere multo comitatu sanctorum gloriosam virginem matrem christi in medio omnium velut magistratam et dominam consedere et de diversis negociis universalem ecclesie tractatum habere. Vix finit datus patronus ecclesie ipse exorsus est dicens. Et quod ex vobis miserabitur mei canonicus pater domini nostri matrem pariter rogitem ut super piaculo eius solita pietate flectatur. Et mox supplicatibus sanctis allata est anima et omnibus dicit. Quia locus iste specialiter disciplina viguit et adolescens iste mortuus disciplina libens accepit et ex corde penituit per purgationem cedat ei mors innocens quam ipse sustinuit. Tu autem anima pete quod vis et fiet. Et anima. Pro occisore meo peto quod me occiso statim valde petiit et ad dominum apostolicum iter accepit ut misericordiam consequatur. Et mox responsus accepit. sicut digne petisti anima fiet tibi. Nec ut orationes audiuit canonicas quod vidisset exposuit. Intraresque locum occisum inveniunt et deplagunt occisorem vero mox pro factum de nocte iter accepisse ad apostolicum reppererunt. Sedu

li ergo priores in cenobiis et de canis in canoniis corrigendis et extirpandis vicibus semper sint ne etiam si prepositi non habuerint subditorum negligenciam obtineantur.

¶ Quod prelati sine causa non facile foris vagentur. Capitulum xviii.

Iustus semper rex est sollicitus et non de facili cerni patitur subaudire sine causa. Et hoc contra prelatos qui impatiens queris circa circa ultia infra sine ulla necessitate negotii cum maximis dispendiis et impedimentis crebrius euagant sed forte videns propheta david imitari visum qui optat penas et auolare. Male tu in verbis prouidentissimis discovisti quam vanam et frivolum euagationem in omnibus exclusit dicens. Quis dabit mihi penas. Quales audis. Quis dabit mihi pennas sicut colubus qui utique gregaria est et amat comune bonum. Et volabo et requiescam. **¶** Repro. o propheta david qui optas fugere qui optas auolare dixisti enim in consequenti. Ecce elegavi fugiendum et mansi in solitudine si fugiens elegasti ergo propter me cui rex preerat dimisisti. Absit absit et hoc circa penultima psalms inuenies ostendisti. Ego autem ad dominum clamaui et dominus exaudivit

me. **Q**uo frat. Audi. Redim; i pace aia; mea ab hjs q̄ appropinquāt michi q̄a inter multos eant meū; q̄ hoc q̄modo. **M**ea in corde meū in q̄etē a pusillanimitate spiritus q̄ tēpestatē; q̄ hoc eāt fugere a tumultu q̄ fugiendo auolare in pace aias redimi et iter multos sine tumultu esse cū casto q̄ ibi inter hūeros eius amantissimi dñi q̄escere ut in eo et cū eo leue pōd⁹ senti at q̄cqd p̄ illo habuerit sustinere. **S**; nūq̄d talis eāt vlat⁹ tuus oprelate q̄ vagans instabil⁹ et fugiēs euanesas. **N**ō p̄mis colūbe vtens ut q̄escas a tumultu aīcedēciū et subsequenciū et concoitanciū famulorū dicā ā so cior⁹ et nō poa⁹ dñor⁹. **V**ulgo dicitur. **V**iles in obseq̄o famulū; clemens sociū; mōchus dñm habet. **S**i vis credas experto. **F**requētissime vidi dños paucos esse cōtētos fiant et famulos. **S**upfluis ihyare res feda q̄ detestabilis in prelatis. **Q**uid eo vere cūdius. **Q**uid eo damnabili⁹. **E**t hoc maxime i claustralib; seais enī ē i seailatib; clemens lic; q̄ i ip̄is hoc malū sit pestilens vbi res t̄āfit i dñiū q̄d in religiosis hoc est in claustralib; nūq̄ fieri potest; n̄ forte q̄s i ep̄m assumat cū tñ dispēlatio crediē

non dissipatio. **A**bhit tñ ut dignis mercedib; obloquat scūloz. **C**ū dictū sit. vna opēātes q̄ ad de mercedē ill⁹. **S**; nō tñ impiū ymmo sacre legum iudico ut q̄s abbas p̄ p̄lat⁹ sp̄itū alib; filiis q̄b; sūme teneatur detrahāt necessariā h̄ q̄ famul⁹ superflua largiat. **I**sti p̄anis vilib; illi cōmitum mollib; vstiantur. **I**sti vacanis calceis sordeant. **I**lli ocraīs byrcinis niteant. **E**t vti nam salta m̄ ista sufficerēt cūm poa⁹ q̄ non habentib; p̄pter vere cūdiā vel timorē cōsentiētib; tñ v̄l dissimulātib; dñis aggrogant imēsas pecunias q̄b; p̄cellitioib; ēptis natales suos tñ seūt i nubēdo; q̄ viles rustici nobilib; coequāt. **V**h si fratres ā consobrini aut cōsanguinei sūt dominorū t̄āto liberius q̄ audatus faciūt que p̄dixi. **N**on recordatus o mōche responhōis senioris illius in vitaspatrium qui dixit. opera monachorum ignis sunt. **E**t vide quare. **S**i enī aliarum substantiam rep̄ igni misceas cōsumetur sic; et si ecclesiasticas bonis bona tua p̄momialia ostra iuā misceas cum illis ad nichilū redigent. **R**oz tot exēpla vidim⁹ q̄ n̄m̄um esset t̄ādiū singula p̄tractāc vñū tamē de plurib; explicabo.

Ent cliens nat⁹ et rusticus
qui in ditissimo monasterio pa-
truū habuit assumptum a mona-
chis i abbate. Notatus autem
a patruo eques ire didicit qui p-
us ire pedes cōsueuerat. ad men-
sas fuisse iēptus ponit. q̄ solū
anatrū cōtorto collo regere et te-
nere didicerat. erecta ceruice ci-
bos iferre p̄cipib; cogebatur.
Quid plura? ex rustico paupe
factus est diues inclitus. de mu-
domū diūxit reddit⁹ anxit red-
ditib; agro agrū distēctus co-
pulauit. Hinc villas emit et p-
dia. qui olim fuit vnus ex rus-
ticis. factus est dñs rusticorū.
Tandē eum ad hoc fortuna le-
uauit. ut spreto onubio militi-
simpliciū factus miles vxorem
sibi nobilē copulauit. Nec diu
postea i hac eo gloria cōstituto
pes ei succisus ē an imitens in-
nitiū stabat. et reuertit miser tā-
to delectus. quanto sublimius
fuerat eleuat⁹. **S**tati enī mor-
tuo abbate patruo ei⁹ spmē.
ei⁹. fugat ab oib; et ab abba-
te successore defuncti nimium ve-
lud monasterij depredator ipe-
tatur. conuictus autem in plura-
mis minoratus est. h̄ tamen di-
ues in multis copiis remāssit.
nisi eū fortius i fortunium ad
pauperiē ipulisset. **N**ox enim

contagia pecorū agrorum steri-
litas ruina edificorū. ignatio do-
suorū subsecuta ē. ut nulli dubiū
esset iusto dei iudicio tātam in-
felicitatē ex iniusto aggregatis
diuicijs successisse. **E**xremo
ad tantam calamitatē. deuenit
miser ille ut nullus eius misere-
ret. nullus ei in p̄uo succurreret.
Et dignē q̄a ex mīmo fere i dig-
ne se extulerat sup magnos. **I**n
se ergo et si tarde homo rūsus.
iustū in se dei iudiciū tñdixit.
Visit vxorē cum puulis ad pa-
rentes. laborare cū p̄pis manib;
ipse cepit. et in sudore comedere
panem suū. **Q**uod ut viderunt
suū viderūt et monachi vel q̄bz
abbas patruus suus bon⁹ ex-
titerat. h̄oi huiliato in plura us
benefici extiterūt. **P**aulatī er-
go tam per laborē tā per alimo-
niā cepit resurgere. et in p̄uo tē-
pe satis habuit p̄ statu suo. **I**n-
tus itaq; p̄lat⁹ bon⁹ fit et solli-
cit⁹ circa suos et extra i tumultu
ēni sine causa nō facile paciat.
et si agredi necesse ē nō p̄pose
fiat comitē fiat p̄cipē. h̄ fiat
religiosum et p̄p̄famulū de cet.
familiam paucam habeat vtilez
et honestā.

Qz prelatus necessatio egre-
diens deū ut eum egredientem
tueat exoret. Capitulū. p̄p̄.

Neq; enī foras egredietur
mihī agmē migraturo.
Ad idē hoc p̄tinet qđ
expositū iā p̄cessit. Migratur
agmē dicitur cum cōmūis necessi-
tas cōgregacōis expostulat ut
p̄ negocijs p̄lat⁹ crearet etia;
cū instācia multa ap̄pulsus. **V**i-
di quēdā ex p̄latis maiorib; q̄
quicūq; ad exteriora negocia vō-
bat. an egressiōē secretū pete-
bat. supplex p̄uoluebat ī p̄ci-
b; et a dñō lacrimis expetebat.
ut se in oib; egrediētē et regredi-
entē sua clemēcia tueret. et in
maib; suis negocia corā posita
prosperarent. Et vide lector qđ
secutū sit hūc p̄cessū. Secuta et
indubitabili relacōne didicim⁹
de eodē qđ vix in oī tpe p̄lacō-
nis sue iūuā passus sit v̄l offē-
sam. Quā aut periculi et mali
sit mihī ex causa valde necēna ci-
tam susceptā de serere aīa; pat;
ex eo qđ subiūgā. **B**runo in
p̄tib; theutoie in opido magno
qđ mons martis dicitur bon⁹ p̄s-
biter et cast⁹ fuit. hī referente mī
memorabili hemato de colonia
f̄re ordīs predicatorū cōsobanū
habebat p̄sbitē eque brunō
nē. vix scia et morib; ap̄batū.
hūc auūculus p̄sbitē brunō
sepius rogabat deuote ut dicte
prochie aīa susceperet. et ipse iā

Nota j.

senex religioz itar; anuit ille
post multas p̄ces iuit⁹ tñ eo qđ
regimē tātē prochie formidat;
Hoc ut obtinuit brunō p̄sbi-
tē religionē itauit et cito post
hoc ab hac vita miguit. diffi-
te brunone iuniorē aīatū regi-
mē atēptare. eo qđ aliud b̄nēfi-
ciū appellanie viginti marcarū su-
perius in castro tener; vicariū
pro se p̄sbitē i prochia collo-
cauit. Brunone ergo iuniorē
vna nocte ī lectulo q̄sēte appa-
ruit ei ī cappa mīg brunō senior
iā defūct⁹ et dixit ei ī eisdē v̄b;
In grege omissio male te regis
et pede lassio. **C**laud⁹ aspiciō qđ
pena futūa redito. **H**ec dicens
eleuauit capā qđ videbat idut⁹
et se gūiter incēdi demonstrauit.
Ad hec brunō iunior exp̄gefa-
ctus recolit visionem et v̄sus. **E**t
mox iterū resoluī ī soporē. an
eodem scemate defunctus appa-
rens dixit. Tu pene causa re-
es p̄ te mī clausa. **A**spice sic va-
rib⁹ ignis et esca futuri. **E**t hec
dicens itē illi tormētū ostēdit.
Cui itēz tercio soporāto apparēs
dixit. **M**ūdi delicijs interdū se-
ra misce. **E**x hīs p̄ncipijs v̄l p̄-
michijs cape p̄tes ā respiscē. **A**d
cui⁹ v̄ba brunō surrexit et flet⁹
is genib⁹ se īpleturū quod auū-
culo viuētī p̄miserat deouit.

Nec mora cum splendore nimio
manifeste de fictis apparens et vi
uenti cogaudes dixit. **V**eritatē sū i
hijs q̄ dīa sūt m̄ i domū dñi ibi
m̄. et hec dicēs i sblimi q̄cēdit.
Vide ergo q̄nti periculi sit autē
nīaz recipe et in manū negligen
tis relinq̄re q̄d in brunone sem
ori poteris aduertere. q̄ autē ne
gligēter deseruit. et in brunone
iuniorē q̄ susceptā alteri iurante
omisit. **S**imul etiā in ista nar
ratōe diligēter aduerte q̄d i pri
mis v̄sibz dīat. **I**n grege omis
so male te geris et pede scisso.
Claudus p̄spicuo q̄ pena futuā
redito. **U**bi q̄dē manifeste h̄guit
scissū eū habere pedē affectōis
quē itēḡ erga omisū gregem
habere debuerat. claudūq; eum
esse mōstrabat cū vni bñficio ca
pellanie fuiret i castro et autē
omissā prochie negligēter dese
rebat. **V**olo vt q̄cūq; hoc lege
rit sciat me āno ab incarnatōe
dñi. **M**.cc. xxxviii. fuisse p̄sū
vbi uenēabl̄ wilhelm⁹ parisiē
episcop⁹ q̄ in theologia iā rexe
rat. cōuocacōnez fecerat in frat̄
p̄dicatoz capitulo oīm magistro
rum. **P**roposita ergo questio
ne de pluralitate bñficioz solle
ti et valde lōga disputacōe p̄ba
tur est duo bñficia dūmodo vnū
valeret quindeā libras p̄sienf

teneri cum salute nō posse. hoc
determinauit p̄dict⁹ ep̄us. **H**oc
frater hugo ord̄is p̄dicatoz po
stmod⁹ romane curie cardinal⁹
hoc fē guerricus et frat̄ ganfri
d⁹ eiusdē ord̄is. frater iohānes
de rupella ord̄inis fēm minorū
et alij q̄ plures magistri theolo
gie determinauerūt in scol suc
cessiue. **F**ueāt autē ante habita
disputacio lōga valde et multo
solemnior an̄ tres annos. i qua
etiā oēs magistri theologie ex
ceptis duobz determinasse p̄bā
t. idē poīa q̄d et sup̄ quoz vn⁹
fuit magister philippus cācella
ri⁹ parisiēf et magister arnul
bus postmod⁹ episcop⁹ abianēf.
Quid autē de isto philippo con
gerit audiam⁹. **A**gonisantez in
morte dict⁹ wilhelm⁹ parisiēf
episcop⁹ paterna sollicitudine
visitauit. rogauit qz euz vt sin
gulari op̄inioni cederet de plu
ralitate beneficioz. et oīa bñficia
sua excepto vno i man⁹ ecclesie
relinqueret et hac cōdiciōe me
diaret si oualesceret ei sup̄lere
vellet de suo p̄prio q̄d dimisit.
Rēnuīt ille exp̄iri se velle dicēs.
Net̄ esset dānabile bñficia plu
ra tenere. **M**ortuus ē ergo sic.
Post paucos dies cū dictus pa
risiēf episcop⁹ finitis matuti
nis orare vellet. vidit inter se et

lumen q̄si vmbra hoīs tetra mi
nis. **E**levata ergo manu cōfig
nat se: et si ex pte dei sit precipit
ut loq̄t. **C**ui respōdit apparēs.
Alienus a deo sū: h̄ tamē miābi
lis factum eius. **E**t presul tu q̄s
es inq̄t. **E**go sū cancellarius du
bū miseram. **R**ursū episcopus
elato alci⁹ gemitu. **E**t quomodo
inq̄t tibi ē sic dolēti. **M**ale ait
ymmo q̄ pessime: sicut q̄ dam
natus sū eterna morte. **E**t epif
cop⁹. heu ait kacissimē q̄ causa
damnacōis tue. **T**res sūt inq̄t
cause q̄e morte ppeti sum dam
natus. **U**na ē q̄ recessētes fru
ctus ānuos oīa pauperes timi
de resuavi. **S**eūda ē q̄ oīa sen
tenciā plurimorū de pluālitatē
bñficioz q̄si liate tenendz op
mionē ppā defensavi: et i hoc me
piculo mortal' culpe omīsi. **T**er
cia est et illa gūissia oīm q̄ ab
hoīabili carnis vicio i scādalū
multoz multo tpe laboāui: et ad
episcopū mor adiūxit. est ne in
q̄t finit⁹ mōd⁹. **E**t epus. miror
ait et lēatissimū viz te quōdaz
hoc q̄rere cū me adhuc viuū cer
nas: et oēs nos viuentes adhuc
mori necē sit aīq̄ mūdus istā
te iudicō finiat. **E**t ille. nō miā
tis iq̄t. q̄a nec scāa nec op⁹ nec
ratio apd iferos vīent. **E**t hec
dicens vmbra ab oculis miratis

evanuit. **I**pse ep⁹ nō tñ sub p
sona sua q̄si hec vidisset i predi
cacōe sua clemas oībz extatuit.
Simili modo cū q̄dam cleti
c⁹ maxime litterature m̄ ageni
sans i morte mādarz: et cōsiliū q̄
veret q̄si in p̄mo migratur⁹ re
duri ei ad mēoriā disputacōnē
illā solēnē et deterniācōez de plu
ralitate bñficioz parsi⁹. cui ille
iterfuerat doctor magnus: osu
luiq; illi cū magna istācia lacta
maz vtrnā p̄bēdaz dimitteret
q̄a duas oīa aīaz suā tenuerat
q̄rū vna ad oēz vite copiā omni
clero sufficere potuissz. **T**ūc
ille facie cōnīsa dissimilās hec
tñ rēdit. **V**rate dñm vt inspi
ret. **N**ec diu cū recessissem et
tenuissio spīatu viz herēte hec
idē qd osulueā ei q̄dā osoban⁹
suus iuueul⁹ cū maximis lacta
mis inclamaret: cum vce non
posset manu inuens expiāuit.
Post cuius obitum cum quibā
ex nostris stupefactus nimium
cogitaret cur tantus homo et tā
tus clemas si mortale peccatū
esset plura beneficia retinere
in tali statu mortuus extitisset.
Mox q̄si semiuigilāti dñctus
apparens dixit: hec sola p̄bē
datum causa est pro q̄ infelix
ego eternaliter sum damnat⁹.
Sup hac eadē questione aīz

beate memorie iacobus de vitru
aco tunc q̄dem achonenſis epiſ
cop⁹. poſtea vero romane curie
cardinalis. magiſter; quondā
theologie pbatiffimū robertū
de corthō romani apicis cardi
nalem morientem ante p̄mam
damiace ciuitatis obſidionē in
terrogaret reſpondit. **D**ico iā
migraturus a vita q̄ mortale ē
et dānabile dūmodo vnū cōpe
tens ſit plura bñficia retinere.
Hoc idem magiſter petr⁹ ome
ſtor ſcē marie cātor parieſis dix
it et ſcripſit. **H**oc idē magiſter
guiardus cameracenſ ep⁹us ve
bo hui⁹ mōi confirmauit. **N**ollē
inq̄t pro toto auro arabie vna
tantū nocte duo beneficia retine
re et cert⁹ tamē eſſem q̄ de ma
ne vnū illoz homini ydoneo ofe
retur. et hoc p̄pter vite incerte
diſcamē. **S**uper hoc etiā nar
rante fratre bernardo quōdam
penitēciario domini pape ⁊ fra
tre ordinis predicatorū cum bea
tiſſim⁹ papa gregorius non⁹ in
terrogaretur. ſi poſſet de pleni
tudine poteſtatis cū plurū bñ
ficioz de tētoribz diſpēſare reſpō
dit. **N**on poſſum inq̄ niſi ſup
veracōne tantū de tēciū diſpē
ſare. **Q**uis ergo erit ſapiens ⁊
fallat ſe et ſibi ſuper diſpenſaci
one aliq̄ blandiat⁹. **E**ſto q̄ m̄

ti magiſtrorū dicant hoc qd ⁊
multi alij opināt. hoc ſolū mor
tale ab auguſtino omīu doctor
maximo iudicatur. q̄ quis ier
titubis piauſo aut mōlis pecca
ti diſcamini ſe cōmittat. **N**oli
ergo fieri ſub trina inuocacōne
diuini noīs vſurpator. et ſicut
ſub tabus pſonis inuocatur et
colitur vnus deus. ita tu cletice
tu ſacerdos duorū trīū aut qua
tuor beneficiorū vſ plurū poſſeſ
ſor exiſtas. **L**uifer ille ſapien
tiſſim⁹ ⁊ pulcherrim⁹ in creatu
ris. luifer inq̄ angel⁹ aſſimila
re deſoluit et cōtēptibili⁹ ⁊ ci
dit vniuerſis. **Q**uāto ergo ru
merioz exiſtis in prebendis
tāto te ſupbius non ſolū contra
deum. ſ; etiā ſup deū extollis.

Ego in quadā ciuitate epiſco
pali ānis vndecim adoleui. vbi
lxij. canonici ſub prebendis pig
uiſſimis ducentarū ſere librarū
parieſis in matrici eccleſia ſer
uiebant quorū plures erant de
tētores plurium bñficioz. **V**ide
ergo qualem vindictam vidi in
ipſos turpes detentores. michi
teſtis et iudex ſit ſancta trīni
tas vnus deus. q̄ paucos eorū
vidi cōmuni morte deſigī ſ; om
nes ſubito et reprobe mori. **I**ta
q̄ quidam eorū audito q̄ vnus
ſociorum in nocte ſanus mane

mortuus iuent⁹ esset aplos ma
nibz dixit. Et qd vultis. scdm
vsu et consuetudinē ecclesie mor
tuus est vt videtis. Vidi ego ip
se i ecclesia eadē infra paucum
tps qtuor archidiaconos sic de
fingi. Vide ergo lector et miare
miaculū. Nam⁹ eoz de eq pha
lerato et gadi cecidit et fractis
ceruicibz exspirauit. Secundus
mane in cathedra sedēs mortu⁹
est repertus. Tercius in choro
stans cū ad missam eleuatio cor
poris fieri cecidit resupinus. et
subiecta loq̃la cū sensu q̃si bru
tum animal die tertia sine sac
mētis ecclesiasticis ē defunct⁹.
Quart⁹ cōfessionē peccatorū et
sacramenta recusans mortuus
est et extra cimiterium sepult⁹.

Que prelatus oberantes reducat
et lassos releuet. Capi. xx.

Siqua lassata est a for
te aberrauerit eam rex
ex odore psequit. subau
bi vt releuet lassas et reducat ex
tate. Lassus dici potest. q̃ a cur
renda via mādatorū dei vel pe
nitus destitit vel aīo tepuit. Ab
errare vero apis dicit^r cum clau
stral^r q̃s aut subdit⁹ a rectitudi
ne ṽtutis a regule. p̃ deuia vici
orū recedere nō veretur. Tales

nimz bon⁹ prelatus odore fame
ad inuestigandum vel coragen
dum. vel deuote oracōis odore et
sp̃itu lenitatis ad cōpaciendū
infirmos. ne pereat si iuste agit
prosequitur. Unde de principe pa
storū casto per prophetam predi
ctum est. Salamiū quasi acū non
cōtinet. et lignum fumigās nō ex
tinguet. Ne ergo illi q̃ seueritate
nimia subditos conterunt. et il
lis maxime reliqui eos male vi
te exemplis extingunt. Unde
ego sicut magistro iohanne de
leodio narrante cognui. pan
ceps apostolorū petrus quidaz
prelato multis annis male re
genti in infirmitate vultu seue
rus apparuit. librumq; tenens
apertum legere cepulit et fuit. Et
erat autē hec scriptura i textu li
bri. Mortificas animas que nō
moriuntur. et viuificas que non
viuūt. Cūq; ille horreret nimi
um aplus legere vultuq; refu
geret. apostolus petrus seuer⁹
instat. vt quasi glosam textus
legeret. q̃ in margine videbat.
legit ergo coact⁹. Qñ reduces
animas de inferno. q̃s p̃ tuū desti
tutas exēplum. eterno supplicio
tradidisti. Et cū ille p̃ horrore
et confusione respondere nō pos
set. de visione ad se rediēs. se su
dantem et cretantē inuenit.

Nec mora de ofilio dñi uenēbi
lis vici seculū derelictū et xpi dedi
tū fuit iū mōstero hanonie ci
sterciens ordīs qđ tabronū di
cit bñssimo hñe q̄uit. **Q**uā
tūz autē; pialū platis imineat
nō tñ ex officio; vñetia ex s̄b
repcōe multa moda dēonū vbiq;
sparf insidij; exēpla et scripta
multo rū oñdunt. **S**euē⁹ sulpi
ci⁹ scribit beatū martinū dixi
se maiorem sibi vñtem añ epa
tūz habuisse q̄ postea tū duos
añ suscitauēat mortuos; postea
vero vnum. **A**pud sanctūz vi
ctorem parisiū referētibz cano
nicis audiuit qđ qdam canōiaū
regularis eāt vita genere et lūis
pollens. **E**lect⁹ ergo i episcopū
tēnuit et pñaci cōstācia cōtra
plurimoz et maiorz ofiliū se sub
traxit. **M**ortuus aut post mul
tos ānos socius qdam ei⁹ q̄ eū
multum dilexēt aduāuit eum
q̄ten⁹ ad se si deus pmitteret; re
solutus morte rediret. **E**t ānuit
ille statiq; defūctus est. **N**ec di
es multi post mortē; ei⁹ deflup
erant. tūz ecce aīa s̄m q̄ pñise
rat rediens emī⁹ i pietē crucis
signūz ipressit dicēs. **N**e dubi
tes ne vacilles in visu; q̄re qđ
vis; et me finas ad potiora trāh
re. **M**ox soci⁹ ad visionem exul
tās et sollicit⁹ inq̄t valde fui ne

guissimā ad minus penā i pur
gatorio sustineres. q̄a refutasti
otra maiorū consiliū tam parti
nacter p̄sulatūm q̄ ad salutē
aīaz tot et tāta bona facere potu
isses. **C**ui aīa. **I**n me iquit hoc
ordinauit clemētissīma boītas
saluatoris; quia ex tūc timui et
nūc scio si episcopat⁹ cathedrā
ascendissē; perpetue dñacio
nis pialū incidissē; et hoc di
cens quasi cum ingenti cōsulca
cōmis lūie pertāhuit. **S** et v
neābil hugo cameācē ecclesie
decanus. vñe i omni honestate
et generis nobilitate clarissim⁹
cum i diuersaz ecclesiaz epati
bus se pñcipari formidaret; nec
poss; s̄bter fugere sedis aposto
lice iussione; derelictis omibus
mōsteriūz cisterciens ordīs in
vacellis p̄pe tornatū ingredi co
gitauit. **C**ūq; p̄pōito declarato
accipitrem de ce; mutonum per
optimū quē habebat multi no
biles peterent mira ciuitate
dissimilauit. et vñēs ad portā
cenobij mōchus mox futur⁹ ac
cipitrē pedū vñal soluit. et ad
aūas libereolare pñisit. hūis
mōi verbis vsus. **V**ic te dimitto.
larūz placidūq; remitto. **L**ibre
tate frui. p̄boitate tui. **N**ec mo
ra multi dimissum accipitrē ca
perezv reuōre cōnātes frustrati

sunt: q̄a postea nūq̄ cōparuit.
Et hoc q̄dem in iuniorib; disp̄
 sacione p̄mittitur. vt in auibus
 celi ludant. horis et temporib;
 congruis. ne temptacōnū diuēt
 sacū fluctib; submergant. **D**e
 ipso etiā beatissimo viro et illō
 in mōsterio. vt ipsemet audiui a
 mōchis q̄ viderunt. memoriter
 ferebat. **I**n mēsa nouici⁹ sedēs
 passeris aduolantes de maib;
 eius panis minucias capiebāt.
Super q̄ a magistro nouicioꝝ
 leuiter redarguit. hīs vñib; pas
 seres sc̄dm̄ cōsuetudinē xiētes
 alloq̄t̄ dicens. **P**asser abi. nec
 habe mīrum. q̄s abire cogas.
Etas ordo iubet. te michi nō tibi
 me. **H**ut dignū eāt maluit s̄b ha
 bitu mōchali latere sub regulā.
 quā pōt̄icali īfula decorari. **I**n
 huius morte beatissima. ex inu
 merabiliū āgelozum presēcia
 tāta dulcedo credit̄ resultasse.
 vt omnib; qui p̄ntes eāt singu
 laris gracia videret̄ infūdi. **D**is
 cant ergo fideles culmina reue
 rent̄. et neq̄q̄ cathedras ipuden
 ter ascendant. q̄a q̄nto stat⁹ al
 cior. tāto casus grauior. **S**z
 illud solemne miraculum. ad ter
 rorem omnium prelatoꝝ enar
 tabo. **C**lericus quidā in synodo
 episcopoz predicare p̄pulsus an
 gustiabat̄ nō modicū. q̄dnā dig

ne posset cōfā tot p̄latis eccle
 sie predicare. **A**t vbi accessurus
 in oracōe iaceret. vñt ad eū dya
 bolus et dixit ei. **Q**uib; āgustia
 ns istis clericis p̄dicare. dicas
 eis istud. et nō aliud. **P**riores
 inferni tenebray. p̄ncipes eccle
 siarū salutāt. leti oēs nos gr̄as
 referam⁹ eis. dē q̄a cū ip̄his p̄la
 tis. nob̄ eozū subditi deuoluūt
 vel offerunt. et p̄ eoz negligē
 ciā ad nos fere pariter deuolui
 tur tot⁹ mūdus. **I**nuit⁹ q̄dem ti
 bi dico q̄s dico. h̄ altissimi iussi
 one coact⁹. respondit clenc⁹.
M q̄dē si narrauerō non credet.
Vbi dyabol⁹ t̄gēs maxillā ei⁹.
Ecce ait signū. nigredo ī solita
 faciei. **H**ac aūq̄ predices nō cō
 tangas q̄a frustra. post predica
 cōē. vero aqua b̄ndicta de lebis.
Processit ergo clenc⁹ predica
 turus ī synodo. et āmītib; cū
 ctis ī signo īdito faciei. t̄m illa
 q̄ sibi iussa sūt recitauit. et ad hor
 rorem maximū auctoz. cor̄da p̄mo
 uit. **H**ec eodē āno ab ī carnacōe
 dñi. **M**. cc. xlviii. fuerūt parisi
 us cōfā oī populo et clero solēni
 ter recitata. **Q**m̄vera ista sint.
 status procul dubio demōstrat
 ecclesie. q̄ nullam sup̄bie auarī
 cie luxurie op̄acōē recipit. ī cle
 ricis et prelatis. **V**idi modera
 tores orbis et reges magnos.

vidi duces et comites et barones nichil vidi in eorum cultu vestitum tam singulariter exquisitum. **C**orum auariciam si attendas nulla mercatorum nulla civium talis. **Q**ui tamen legitimos heredes si haberent tolerabilior infamia videretur. **D**e luxuria vero eorum nichil diffinire presumo nisi quod illam solus nouerit qui tenuit et cordium scrutator est. **S**i quis clericorum culpabilis de duricia verborum dictorum consequenter corripat se et contra se placata non audiet. **S**i quis vero legitimum se a reprehensibilis mox habet vicis inueniat innocentem non irascatur non indignetur michi. sed gaudeat vicia de quibus conscius non est inconscius ob iurgari. **S**i quis vero indigne tulerit dicta verba notabilem se reddet in dictis et veritatibus plenissime detractorem. **N**ec et hijs similia cum quidam nobilis adolescens de romanorum partibus thomas de aquino nomine venerat intravit ordinem fratrum predicatorum bononie. **Q**ui cum domino ibidem in magno feruore et alacritate spiritus deserviret inuidit diabolus et istum gavit parentes eius et maxime duos fratres eius potentissimos ac feroces quod optinuerunt a papa ut ad curiam plitimas apostolicas citarentur qui cum apparuit

iussus est habitum deponere et dignitatem ecclesiasticam insigniri quod cum sperneret mira ostentia facti a suis fratribus captus est quos perdidimus et in carcerem claudetrus. **U**bi cum graui iebia frigore et penuria affligeretur nunquam tamen tortores eius efficere potuerunt ut saltem habitum ordinis susceptum ab eis mutare vellet. **E**t hijs omnibus nequus cogitationes per quas possent auertere animum iuuenile seu mulieres in carcere per tempus aliquod occluserunt. **Q**ui fortis quam prius spreto illecebris hic animis duobus vel tribus in carcere perduavit. **R**omam igitur adiens magister ordinis predicatorum pie et beate memorie **J**ohannes super captum et in carceratione fratris impatori frederico conquestus est. **Q**ui re examinata et inuenta ut dictum est prefatos nobiles quamvis ad penam nec ullomodo mortis sententiam euasissent si dicitur magister in testimonio persistisset. **S**ed verum est iudicium sanguinis et impatoris animi mitigauit. **G**rauitate enim audita tanta in humanitate fratrum in fratrem cesarem commotus erat. **P**etenti ergo dum fratres soluerunt fratrem qui transmissus est parisi a magistro ordinis eiusdem nec diu distulit sathan invidias spargere adolescenti.

Instinctu enim fratrum suorum carnalium et amicorum quos habebat in curia per litteras apostolicas iterum mandatum est. Neientia igitur mora papa precipit ut regimen abbacie motis cassim suscipere que utique maxima erat in totius apulie et campanie partibus prelatus. **S**eptem enim episcopatum subiacet abbati illi. qui et ipse pontificale officium in omnibus amiserat. Si enim ergo preclarissimus adolescentis nec ordinem vel habitum suum deserere vel laudatione consensit. Cui cum papa concederet ut in ordine et in habitu suo preesset officium noluit ille. et clam prolapsus a curia fugit. et in coloniā agrippinā venit. studuitque in loco illo. quo usque preclarus lector fratrum ibidem frater albertus parisiensis est translatum. et pro incomparabili scientia theologie cathedra sortitus est. **P**ost quem et idem frater thomas confirmis sollempnitatis regimen et cathedram adeptus est. et digno remunerationis honore ad deum orbis icolumis perseverat. **V**ixis narratis non ambigo. quod bonum opus desiderat. qui episcopatum desiderat. sed tamen quod non tantum preesse desiderat sed prodesse. **Q**uoniam nam multi tales. Si ergo confusione et obprobrium eterne pene effugere volueris. cum pre-

latis providis et perfectis lassos et aberrantes persequere. ne per tuam negligenciam aut duriciam depereant aut exemplum.

Quod prelatus sit benignus et sollicitus pro pace suada. Ca. xxi.

Hec regis benignitas et sollicitudo maxima circa populos. et circa regem populi obediencia. adeo persequatur. ut nunquam odio a discordia invicem moveatur. **E**cce quod culpandum est viciu naturae corrupte. ut illud in contumaciam fuerit brevis vita. et in volatilibus apibus. et hominibus rois capax. tam ferali mente transgreditur. **U**t enim gloriosissimus augustinus in libro de civitate dei dicit. Nichil enim est hominum genus tam discordiosum vicio. tam sociale naturam. neque omnium contra viciu discordie. si cauendum ne existeret. vel sanandum cum extitisset. natura sanare est humana. quam propterea deus creare voluit unum. de quo multitudo propagaretur. hac amonitione. et in multis concors unitas fuaret. **N**umquam pleneque incommuniabiles et solitarie bestie sunt. ut leones vulpes et aquile tygresque. vel ursi. qui filijs suis mitres innumant et pacata ferocitate blandiunt. **Q**uis milius quam tumlibet solitarius rapinis circumvolat. **N**umquid in signum